

V VSEH POSTOPKIH, KI SE ZAČNEJO S 1. 12. 2011, SE MORAJO UPORABLJATI NOVI OBRAZCI ZA PRESOJO DOKUMENTOV V ZBIRNI MAPI TER OSEBNE ZBIRNE MAPE KOT CELOTE

**Pripravila: Barbara Kunčič
Center RS za poklicno izobraževanje
usklajeno z
Državnim izpitnim centrom**

**NAVODILA
ZA IZPOLNJEVANJE ZAPISNIKA O VREDNOTENJU DOKAZIL V
ZBIRNI MAPI
TER
ZA IZPOLNJEVANJE ZAPISNIKA O POTEKU POTRJEVANJA
NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE NA PODLAGI OSEBNE
ZBIRNE MAPE**

Kriteriji za presojo posameznih dokumentov v osebni zbirni mapi pomagajo članom komisije pri vrednotenju dokumentov. Ko član komisije pregleduje osebno zbirno mapo, se sprašuje: »Kaj mi govorijo ta dokazila?«. Ob pregledu dokazil jih bo član komisije vrednotil glede na vnaprej dogovorjene kriterije in po fazah.

1. FAZA

V prvi fazi člani komisije pregledajo vsak dokument v osebni zbirni mapi ter ga ovrednotijo z uporabo treh kriterijev in izpolnijo **OBRAZEC 1(ZAPISNIK O VREDNOTENJU DOKAZIL V OSEBNI ZBIRNI MAPI)**. Presoja vsakega dokumenta poteka po stopnjah.

KRITERIJI ZA PREVERJANJE IN POTRJEVANJE POSAMEZNEGA DOKUMENTA V OSEBNI ZBIRNI MAPI

V prvi fazi člani komisije pregledajo dokazila z vidika avtentičnosti/verodostojnosti:

1. avtentičnost (verodostojnost)

Pri dokazilih, ki so zajeta v osebni zbirni mapi, je potrebno ugotoviti, ali se nanašajo na kandidata. Če je v osebni zbirni mapi zajet izdelek, je potrebno ugotoviti, ali je izdelek res kandidatovo delo. Pri tem si lahko pomagamo z referenčnimi pismi delodajalcev oziroma oseb, ki so kandidata spremljali pri izdelavi izdelka ali v procesu dela.

Avtentičnost dokumentov lahko ocenjujemo tudi na podlagi podatkov, ki jih dokument vsebuje. Dopisi, ki jih izdajajo pravne osebe imajo lahko natisnjeno uradno glavo podjetja s podatki o podjetju, če je dopis izdala državna inštitucija imajo žig, na dopisu je jasno berljiv podpisnik ter številka dopisa in datum izdaje dokumenta. Če podjetje daje referenčno pismo kandidatu je zaželeno, da so v njem tudi kontaktni podatki osebe, ki v primeru dvoma lahko potrdi verodostojnost dokumenta. Ravno tako je zaželeno, da so v referenčnih pismih strank, ki so fizične osebe, zapisani kontaktni podatki osebe, ki je pismo napisala.

Na potrdilih potrebujemo:

- podatke o inštituciji, ki je potrdilo izdala,
- podatke o kandidatu, ki mu je bilo potrdilo izdano (ime in priimek in vsaj še en podatek, ki se veže nanj, npr. rojstni datum)
- podpis odgovorne osebe v inštituciji

Pri vrednotenju člankov ali drugih tiskanih dokumentov potrebujemo zraven podatke o tem, kje so bili izdani in kdaj.

Svetovalec, ki pomaga kandidatu pri sestavi osebne zbirne mape lahko na kopije uradnih dokumentov, zapiše zaznamek »kopija je enaka originalu« in se poleg podpiše, če mu je kandidat prinesel na ogled tudi original tega uradnega dokumenta.

Za ocenjevanje avtentičnosti dokazil uporabljamo dve kategoriji, **da in ne**. Da, če ugotovimo, da se dokazilo nanaša na kandidata in ne, če presodimo, da ni njegovo.

Če ugotovimo, da se dokazilo nanaša na kandidata in torej, da so dokumenti avtentični, lahko v naslednjem koraku presojava njihovo aktualnost/veljavnost.

2. aktualnost (veljavnost)

Pri dokazilih oziroma izdelkih, ki so zajeti v osebni zbirni mapi je pomembno, da so le-ti še vedno veljavni oziroma, da niso zastarali. Dokazilo mora zagotavljati, da je znanje, ki ga posameznik ima, še vedno uporabno in je posameznik, na podlagi usvojenega znanja, sposoben zastavljeno nalogo ustrezno opraviti.

Koliko časa je kak izdelek ali dokazilo o delu, usposabljanju veljavno, je težko določiti na splošno. V nekaterih vedah znanje ali usposobljenost lahko zastara že v letu ali dveh (kot npr. v računalništvu) na nekaterih področjih pa se znanja, spretnosti, tehnologija dela ne spreminjajo tako hitro (npr. pri klekkanju, suhorobarjih, rezbarstvu in drugih poklicih, kjer gre za ohranjanje kulturne dediščine). Zato je potrebno dokazila in izdelke presojava tudi glede na trenutno delo kandidata.

Pomembno je, da posameznik z drugimi dokazili in z življenjepisom podpira dokazila, ki so starejšega datuma in sicer tako, da še vedno opravlja ta konkretna dela. Predvsem je potrebno obravnavati vsakega kandidata posebej in v kontekstu celotne osebne zbirne mape presojava veljavnost dokazil.

Pri dokazilih, ki so formalne narave, torej s katerimi je kandidat pridobil izobrazbo (spričevala, diplome) ali dokazili s katerimi mu je bila priznana raven kvalifikacije in s tem plačilni razred v podjetju, kjer je bil ali je še vedno zaposlen ne moremo presojati časovne veljavnosti saj pravice, ki izhajajo iz teh dokazil ne zastarajo.

Aktualnost se ocenjuje s pomočjo tri stopenjske lestvice: visoka, primerna in nizka. Aktualnost lahko označimo z *visoko* v primeru:

- ko dokazilo ni starejše od petih let

kot *primerno*

- ko je dokazilo starejše od petih let, vendar kandidat z življenjepisom ali drugimi dokazili dokazuje, da še vedno dela na področju kvalifikacije

ter *nizko*,

- ko je dokazilo starejše od petih let in kandidat z življenjepisom ali drugimi dokazili ne dokazuje, da še vedno dela na področju kvalifikacije

Če dokazila v tej fazi ovrednotimo kot dobra ali primerna, jih v naslednji fazi ovrednotimo še z vidika ustreznosti/relevantnosti.

3. ustreznost (relevantnost)

Za vsako predloženo dokazilo se ugotavlja, v kolikšni meri pokriva zahteve kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti ter poklicnega standarda za posamezno kvalifikacijo.

Poklicni standard določa tipična dela kvalifikacije, ki jo kandidat želi pridobiti. Katalog standardov strokovnih znanj in spretnosti pa predpisuje načine preverjanja in potrjevanja znanj in spretnosti za izbrano kvalifikacijo.

Vsako dokazilo je potrebno primerjati z obema dokumentoma in ugotoviti, ali se nanaša na vsebine, ki jih predpisujeta. Pri tem je potrebno opozoriti, da se dokazila lahko nanašajo na več področij del iz poklicnega standarda in ne le na eno.

Dobro referenčno pismo je tako, v katerem je jasno zapisano katera področja del je kandidat opravljal in jih lahko jasno povežemo s področji del iz poklicnega standarda. Ravno tako so boljša tista potrdila o usposabljanju, kjer dobimo podatke tudi o vsebini programa usposabljanja, o usvojenih kompetencah kandidata, o načinih preverjanja znanja, če so bila vključena v program in ne le naziv usposabljanja in število ur trajanja. Pri primerjavi izdelkov pazimo, da se izdelek nanaša na vsebine poklicnega standarda prav tako pri primerjavi priznanj, člankov, drugih tiskanih dokumentov.

Ustreznost je *visoka*, kadar pokriva

- vsaj eno področje operativnih del iz poklicnega standarda ter
- vsaj eno drugo področje del iz poklicnega standarda,

primerna, kadar pokriva

- en del enega operativnega dela iz poklicnega standarda ter
- vsaj eno drugo področje del iz poklicnega standarda,

nizka, kadar izkazuje

- popolnoma druga znanja in spretnosti.

Dokazilo ovrednotimo v celoti, in sicer, če smo ugotovili, da je dokazilo avtentično ter da sta veljavnost in ustreznost vsaj primerna, je dokument ustrezen in ga lahko obravnavamo pri presoji osebne zbirne mape kot celote in ga označimo »JE USTREZEN«. V nasprotnem primeru ga zavrremo, označimo kot »NI USTREZEN«.

Po zaključenem postopku vrednotenja posameznih dokumentov, komisija vrednoti še osebno zbirno mapo kot celoto na posebnem zapisniku (Zapisnik o poteku potrjevanja Nacionalne poklicne kvalifikacije na podlagi osebne zbirne mape). V vrednotenje osebne zbirne mape kot celote vključi tista dokazila, ki so označena kot »je ustrezen«.

OBRAZEC 1

Naziv in glava izvajalca postopkov za ugotavljanje in preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij

Identifikacijska številka kandidata:

Koda kataloga standardov strokovnih znanj in spretnosti:

ZAPISNIK O VREDNOTENJU DOKAZIL V OSEBNI ZBIRNI MAPI

NAZIV NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE:

Ime in Priimek kandidata/ke:

Datum:

Kraj:

VPIŠITE DOKAZILO IN OBKROŽITE OCENO POSAMEZNEGA KRITERIJA

DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN
DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN
DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN
DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN
DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN
DOKAZILO	VERODOSTOJNOST		VELJAVNOST			USTREZNOST			OBRAVNAVA V PORTFOLJI	
	DA	NE	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	VISOKA	PRIMERNA	NIZKA	JE USTREZEN	NI USTREZEN

Komisija:

1. Predsednik:
2. Član:
3. Član:

2. FAZA

V drugi fazi člani komisije pregledajo osebno zbirno mapo kot celoto ter ga ovrednotijo z uporabo treh kriterijev in izpolnijo OBRAZEC 2(ZAPISNIK O POTEKU POTRJEVANJA NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE NA PODLAGI OSEBNE ZBIRNE MAPE). Presoja osebne zbirne mape poteka po stopnjah.

KRITERIJI ZA OCENO USTREZNOSTI OSEBNE ZBIRNE MAPE

Po vrednotenju posameznih dokazil v osebni zbirni mapi, komisija ovrednoti še osebno zbirno mapo kot celoto. Člani komisije morajo presoditi, ali lahko na podlagi dokazil priznajo kandidatu posamezna področja del ali celotno kvalifikacijo.

V presojo osebne zbirne mape kot celote vključimo tista dokazila za katera smo ugotovili, da so avtentična ter da sta veljavnost in ustreznost vsaj primerni.

Pri vrednotenju celotne osebne zbirne mape komisija upošteva dva kriterija (zadostnost ter raznolikost) ter dodatni kriterij, ki je v pomoč v primeru, ko komisija ni prepričana o možnosti priznavanja kvalifikacije na podlagi osebne zbirne mape (kompleksnost):

Zadostnost

Zadostnost pomeni, da komisija ugotavlja ali je dovolj dokazil s pravo oceno na podlagi katerih lahko kandidat dokazuje, da obvladuje neko kompetenco samostojno in v različnih okoliščinah. Komisija mora primerjati področja del v poklicnem standardu (še posebej operativna dela) z dokazili, ki so dobila ustrezno oceno ter glede na svoje strokovno znanje presoditi ali je iz njih razvidno, da kandidat samostojno obvladuje zahtevane kompetence.

Komisija mora presoditi katere kompetence lahko prizna kandidatu na podlagi dokazil.

Zadostnost je **ustrezna** v kolikor presodi, da lahko kandidatu prizna vsa operativna dela iz poklicnega standarda ter več kot polovico drugih ključnih del iz poklicnega standard (**PRI DOLOČANJU TEGA KRITERIJA SI MORA KOMISIJA SAMA POSTAVITI MEJO, GLEDE NA POKLICNI STANDARD, KDAJ JE DOSEŽEN KRITERIJ “VEČ KOT POLOVICA”**), ki omogočajo kandidatu samostojno opravljanje poklica.

Zadostnost je **delno ustrezna**, v kolikor kandidatu lahko prizna le nekaj del od vseh operativnih del iz poklicnega standard (**(PRI DOLOČANJU TEGA KRITERIJA SI MORA KOMISIJA SAMA POSTAVITI MEJO, GLEDE NA POKLICNI STANDARD, KOLIKO OPERATIVNIH DEL MORAJO DOKAZILA POKRIVATI, DA LAHKO OVREDNOTIJO PORTFOLIO KOT DELNO USTREZEN)** na podlagi dokazil v portfolji.

Zadostnost je **neustrezna**, ko kandidatu ne morejo priznati nobenega operativnega dela iz poklicnega standarda na podlagi dokazil v osebni zbirni mapi.

Raznolikost

Raznolikost pomeni, da so dokazila zelo različna in da bolj kompleksno izražajo usposobljenost. Niso linearna, so večdimenzionalna in mešana, kar pomeni, da so tako posredna (referenčna pisma prejšnjih delodajalcev ali zdajšnjega delodajalca, posebne nagrade ali pohvale, članki o kandidatu, fotografije ali posnetek izdelka/dela, ki ga je kandidat opravil, potrdilo o programih usposabljanja, ki se jih je udeležil), kot neposredna (izdelki ali dela kandidata samega, npr. računalniški programi, priročnik za usposabljanje, izobraževalni program, članek v reviji ali časopisu, video posnetek).

Raznolikost je **visoka**, ko se v osebni zbirni mapi nahajajo različna dokazila, ki pričajo o tem, da je kandidat pridobival znanja, spretnosti in kompetence zahtevane v Nacionalni poklicni kvalifikaciji v različnih okoljih (ne samo na usposabljanju).

Raznolikost je **primerna**, ko se v osebni zbirni mapi nahajajo dokazila, ki pričajo o tem, da je kandidat pridobival znanja, spretnosti in kompetence zahtevane v Nacionalni poklicni kvalifikaciji na usposabljanjih ter vsaj eno posredno ali neposredno dokazilo o pridobljenih znanjih, spretnostih in kompetencah, ki se ne vežejo na programe usposabljanja ali izobraževanja.

Raznolikost je **nizka**, ko se v osebni zbirni mapi nahajajo dokazila, ki pričajo o tem, da je kandidat pridobival znanja, spretnosti in kompetence zahtevane v Nacionalni poklicni kvalifikaciji na usposabljanjih.

DOPOLNILNI KRITERIJ

V primeru, ko komisija ni prepričana o možnosti priznavanja kvalifikacije na podlagi osebne zbirne mape, predvsem kadar zbirna mapa dobro pokriva vsa področja iz poklicnega standarda, niso pa dokazila raznolika, si pomaga z dopolnilnim kriterijem -kompleksnost:

Kompleksnost

Imenujemo ga dopolnilni kriterij, ker izkazuje »dopolnilna« znanja in spretnosti, ki niso zahtevana v katalogu standardov znanj in spretnosti, vendar so kljub temu dragocena. Vsakdo naj za svojo poklicno kvalifikacijo razmisli, katera znanja in spretnosti bi to lahko bila. Za vse bi veljala tako imenovana »mehka« znanja kot so natančnost pri delu, samodisciplina, dobro sodelovanje pri timskem delu, razumevanje s sodelavci – lahko pa so to tudi bolj specifična znanja, kot tuji jeziki, komunikacijske sposobnosti, sposobnost za delo z ljudmi ipd.

Kandidat v osebni zbirni mapi predstavlja svojo poklicno in strokovno pot, ki je lahko zelo raznolika, kaže na prilagodljivost kandidata na različne delovne situacije, sposobnost uporabe svojih znanj v različnih delovnih okoljih, sposobnost prilagajanja, dela v timu, v različnih timih. Vse to lahko pomaga pri presoji kompleksnosti osebne zbirne mape.

Osebna zbirna mapa je kompleksna, ocena **visoka**, kadar izkazuje poleg ustreznih znanj in spretnosti, vezanih na operativna dela poklicnega standarda tudi vpleteno (prikrito) znanje in razumevanje, ki ni eksplicitno izraženo, ga je pa mogoče iz dokazila razbrati. Tovrstna znanja so lahko opredeljena kot del poklicnega standarda, lahko pa tudi komisija presodi, da so pomembna za opravljanje polica. Kompleksnost dokazila je tudi v tem, da izkazuje različne postavke v znanju in spretnostih.

Kompleksnost je **nizka**, kadar iz osebne zbirne mape ne moremo razbrati nobenih dodatnih znanj, spretnosti in kompetenc, razen tistih, ki so opisana v operativnih delih poklicnega standarda.

Komisija ima možnosti:

Osebna zbirna mapa **je ustrežna (ko so zadostnost ustrežna, raznolikost visoka, kompleksnost visoka ali nizka)**: zbirna mapa v celoti ustreza katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti in poklicnemu standardu - kandidat na podlagi zbirne mape pridobi certifikat; neposredno preverjanje standarda strokovnih znanj in spretnosti ni potrebno.

Osebna zbirna mapa **je ustrežna (ko so zadostnost ustrežna, raznolikost primerna, ter kompleksnost visoka)**: zbirna mapa v celoti ustreza katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti in poklicnemu standardu - kandidat na podlagi zbirne mape pridobi certifikat; neposredno preverjanje standarda strokovnih znanj in spretnosti ni potrebno.

Osebna zbirna mapa je **delno ustrežna (ko so zadostnost delno ustrežna, raznolikost visoka ali primerna ter kompleksnost nizka)**: zbirna mapa dobro pokriva določene dele poklicnega standarda, ne pa vseh ključnih del in komisija zapiše katera ključna dela priznava in katera ključna dela ne izkazuje na zadostni ravni z dokazili in jih bo preverjala. Komisija tudi zapiše način in predlaga metodo s katero bo preverjala kandidatovo usposobljenost.

Osebna zbirna mapa je **neustrežna (ko so zadostnost neustrežna, raznolikost nizka ter kompleksnost nizka)**: zbirno mapo se oceni kot neustrezno - vsa znanja in spretnosti se dodatno preveri, kandidata se napoti na neposredno preverjanje. Komisija tudi zapiše način in predlaga metodo preverjanja s katero bo preverjala kandidatov usposobljenost.

OBRAZEC 2

Naziv in glava izvajalca postopkov za ugotavljanje in preverjanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij

ZAPISNIK O POTEKU POTRJEVANJA NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE NA PODLAGI OSEBNE ZBIRNE MAPE

NAZIV NACIONALNE POKLICNE KVALIFIKACIJE:

Ime in Priimek kandidata/ke:

Datum:

Kraj:

Označite ustrezno kategorijo in v skladu z navodili ocenite ustreznost osebne zbirne mape:

Kriterij	Kategorija		
	Ustrezna	Delno ustrezna	Neustrezna
Zadostnost			

	Visoka	Primerna	Nizka
Raznolikost			

DOPOLNILNI KRITERIJ

	Visoka	Nizka
Kompleksnost		

Osebna zbirna mapa je: (ustrezno obkroži)	Ustrezna	Delno ustrezna	Neustrezna
--	----------	----------------	------------

Komisija na podlagi osebne zbirne mape priznava kandidatu naslednja ključna dela:

Z neposrednim preverjanjem je potrebno preveriti še naslednja ključna dela:

Način preverjanja po katalogu standardov strokovnih znanj in spretnosti in predlagana metoda preverjanja:

Komisija:

1. Predsednik:

2. Član:

3. Član: